



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 8422/2023
06.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца „ВМТ Ехпорт-Импорт“, чији је пуномоћник Зоран Ђукелић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство трговине, туризма и телекомуникације, коју заступа Државно правобранилаштво, са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3755/22 од 07.12.2022. године, у седници већа одржаној 06.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3755/22 од 07.12.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 3315/21 од 28.02.2022. године, исправљеном решењем тог суда П 3315/21 од 14.10.2022. године, ставом првим изреке, констатовано је да је повучена тужба у делу којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу исплати 9.771.090,00 динара на име законске затезне камате за период од 29.04.1998. године до 04.07.2001. године. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу исплати 8.001.857,00 динара са законском затезном каматом почев од 28.02.2022. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тражено да се обавезе тужена да на 8.001.857,00 динара плати законску затезну камату за период од 17.02.2009. године до 27.02.2022. године. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати 1.006.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3755/22 од 07.12.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу трећем изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се обавезе тужена да му исплати 8.001.857,00 динара са законском затезном каматом почев од 28.02.2022. године до исплате. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о

трошковима поступка из става четвртог изреке првостепене пресуде, тако што је обавезан тужилац да туженој на име трошкова парничног поступка исплати 310.500,00 динара. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име накнаде трошкова другостепеног поступка исплати 60.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011....10/2023, у даљем тексту: ЗПП), Врховни суд је утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правном лицу ПД „ВМТ EXPORT-IMPORT“ Београд (правном претходнику тужиоца), чији је оснивач АА, привремено је одузета роба у транспорту на пункту „Медаковац“ код Вучитрна, у поступку инспекцијске контроле промета роба, извршене од стране Републичког тржишног инспектора, Сектор тржишне инспекције Министарства трговине и услуга, 28.04.1998. године и 29.04.1998. године. Сачињен је записник о утврђеном стању и издата потврда о привременом одузимању прехранбене робе од 28.04.1998. године, као и 12.150 литара флаширане киселе воде по потврди издатој 29.04.1998. године. То је учињено због некомплетне документације, потврђене налазом тржишног инспектора након извршене провере пословних књига у просторијама „ВМТ EXPORT-IMPORT“ 30.04.1998. године. По службеној констатацији, рачуни о продаји који су издати 24.04.1998. године и 25.04.1998. године за робу затечену у транспорту која је одузета, нису били евидентирани у пословним књигама тужиоца, у којима је задња промена евидентирана 13.03.1998. године. Решењем Градског судије за прекршаје у Београду Уп.271531/98 од 29.10.1999. године окривљени „ВМТ EXPORT-IMPORT“ и АА као одговорно лице, су оглашени одговорним за прекршај из члана 53. став 1. тачка 10. и став 2. и 3. Закона о условима за обављање промета робе, вршење услуга у промету робе и инспекцијском надзору, и изречене су им новчане казне и заштитна мера одузимања предмета извршења прекршаја. По жалби предузећа „ВМТ EXPORT-IMPORT“, Веће за прекршаје у Београду је донело решење Вп.5089/00 од 14.12.2000. године којим је обуставило прекршајни поступак због наступања апсолутне застарелости вођења прекршајног поступка, не упуштајући се у испитивање основаности жалбе. После обуставе прекршајног поступка, 14.03.2001. године предузеће „ВМТ EXPORT-IMPORT“ упутило је захтев за повраћај привремено одузете робе Министарству трговине, Сектору тржишне инспекције, чија Комисија је у својој процени на записнику од 21.05.2001. године исказала укупну вредност робе на 1.407.987,60 динара. Са овом проценом Комисије, писмено се сагласио АА у име правног лица, потписаном и печатом овереном изјавом од 01.06.2001. године, након чега је по донетом решењу надлежног Министарства 04.07.2001. године исплата одобрена и извршена. Исплата се односила на противвредност робе која је била привремено одузета, а није враћена по обустави прекршајног поступка.

Првостепени суд је усвојио део тужбеног захтева за накнаду материјалне штете на име изгубљене добити од 8.001.857,00 динара. Висину штете суд је утврдио из налаза и мишљења судског вештака, с обзиром да у периоду од 29.04.1998. године као дана одузимања робе, па до 04.07.2001. године, тужилац није био у могућности да држи, користи и располаже одузетом робом, као и да би у наведеном периоду исту робу ставио у промет у оквиру своје редовне делатности и остварио добит која би се по редовном току ствари могла очекивати у том износу.

Другостепени суд није прихватио становиште првостепеног суда о одговорности тужене за спорну штету. По оцени другостепеног суда, овлашћена лица органа тужене су у целости поступала у складу са овлашћењима и дужностима прописаним одредбама Закона о условима за обављање промета робе, вршење услуга у промету робе и инспекцијском надзору. Тужилац није доказао да су та лица приликом одузимања и задржавања робе неправилно радила, односно прекорачила овлашћења, због чега у поступању службених лица органа тужене није било елемената противправности, као основног услова за одговорност тужене за спорну штету у смислу члана 172. став 1. ЗОО. Цењена је и чињеница да је након што је прекршајни поступак обустављен због наступања застарелости гоњења, тужена поднетом захтеву тужиоца за обештећење због немогућности враћања одузете робе удовољила у примереном року.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Чланом 172. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. За заснивање одговорности правног лица у смислу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима потребно је да је његов орган поступао незаконито (поступање супротно закону, другом пропису или општем акту, као и пропуштање да се закон, други прописи или општи акт примени) или да је поступао неправилно (поступање противно уобичајеном и прописаном начину обављања делатности које није у складу са општим нормама у вршењу службе) и да се тако поступање према насталој штети односи као узрок према последици (узрочно-последична веза). Чланом 189. став 1. тог закона прописано је да оштећеник има право како на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи. Према ставу 3. истог члана, при оцени висине измакле користи узима се у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем.

Тужиоцу је роба била привремено одузета у службеном поступању органа тужене у поступку инспекцијске контроле, у коме су утврђене неправилности у евидентирању робе на начин прописан за евиденцију, набавку и продају робе. Овлашћена лица органа тужене су поступала у складу са овлашћенима и дужностима предвиђеним Законом о условима за обављање промета робе, вршењу услуга у промету робе и инспекцијском надзору („Службени гласник РС“ број 39/96, 20/97 и 46/98), којим је у члану 44. тачка б. прописано да кад инспектор у вршењу инспекцијског надзора утврди неправилности, овлашћен је да у вршењу дужности поднесе захтев за покретање прекршајног поступка и привремено одузме предмете и изда потврду о

одузетим предметима. Због утврђених неправилности тужиоцу је одузета неевидентирана роба, о чему је издата потврда и покренут прекршајни поступак. Тужилац је првостепеним решењем оглашен одговорним за прекршај, а због наступања застарелости вођења прекршајни поступак је обустављен, након чега је тужена тужиоцу исплатила 1.407.987,60 динара на име споразумно утврђене вредности одузете робе. У конкретном случају, привремено одузимање робе је основ имало у законитим актима надлежног инспекцијског органа предузетим у вршењу службених овлашћења и дужности, а органи тужене су поступали у оквиру своје надлежности. Околност да је прекршајни поступак обустављен и отпао основ за одузимање робе, резултирала је исплатом накнаде због немогућности враћања ствари. Са висином накнаде тужилац се сагласио, а исплата је након поднетог захтева тужиоца извршена у примереном року.

Имајући у виду утврђено чињенично стање и да су примарно противправне радње тужиоца биле узрок привременог одузимања неевидентиране робе, Врховни суд налази да је правилан закључак другостепеног суда да нису испуњени услови за заснивање одговорности тужене за накнаду материјалне штете у виду измакле користи у смислу члана 189. у вези са чланом 172 ЗОО. Тужилац није доказао да је у поступању органа тужене приликом одузимања робе било незаконитог и противправног поступања органа тужене, које би било у узрочно-последичној вези са насталом штетом за тужиоца и које би водило одговорности тужене у смислу цитираног члана 172. став 1. ЗОО. Супротно наводима ревизије, чињеница да је прекршајни поступак против тужиоца обустављен због наступања застарелости прекршајног гођења, сама по себи не може представљати основ за накнаду штете због немогућности остваривања профита од промета робом, ако у радњама органа тужене нема незаконитог и противправног поступања, као што је овде случај.

Из наведених разлога, Врховни суд је, применом члана 414. става 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић